

[Arbejdsministeren]

ringen og oppositionen mener, men jeg finder det positivt, at man her ligesom den 17. januar, da vi diskuterede forberedelsen til Nairobi, kan få et meget bredt flertal i folketinget for, at man vil arbejde på en større ligestilling mellem mænd og kvinder. Jeg ser det snarere som et tværpolitisk samarbejde om en demokratisk ret for kvinderne end som udtryk for, at regeringen og oppositionen er blevet forsonet til evig tid, altså at man er enig om, at der er en uretfærdighed over for kvinderne, og at man vil samarbejde om at få en løsning på den.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Helle Degn (S), Eva Møller (KF), Hanne Severinsen (V), Ebba Strange (SF), Lone Dybkjær (RV), Nør Christensen (CD), Elisabeth Brun-Olesen (VS) og Kofod-Svendsen (KrF) (se foran) vedtoges med 97 stemmer (S, KF, V, SF, RV, CD og VS mod 4 (FP).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 24:

Forslag til folketingsbeslutning om overførelse af jagtadministrationen til miljøministeriet.

Af Lone Dybkjær (RV) m.fl.
(Fremsat 22/10 85).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Statsministeren (Poul Schlüter):

Som forslagstillerne selv siger det i bemærkningerne til forslaget, er de opmærksomme på, at ressortfordelingen ifølge grundloven henhører under statsministeren. Det, der her er tænkt på, er naturligvis bestemmelsen i grundlovens § 14 om, at kongen bestemmer ministrenes antal og forretningernes fordeling mellem dem. Det betyder, at det er regeringens kompetence at afgøre, under hvilket ministerium et sagsområde

skal henhøre. Og lige siden vor frie forfatnings og ministerialsystemets indførelse har denne kompetence været henlagt til statsministeren. Hvorfor nu det? Hvorfor skal han tage sig af det? Skal folketinget da ikke bestemme alt?

Jeg tror, det kan være hensigtsmæssigt, hvis jeg ganske kort forklarer baggrunden både for denne placering og for, at grundloven har gjort ressortfordelingen til et regeringsanliggende. Jeg tror nemlig, der er et behov for det, for det er nu tredje gang i denne regerings funktionsperiode, at vi her i folketinget har et sådant problem til behandling. Jeg tænker på spørgsmålet om flygtningesageres placering, og jeg tænker på spørgsmålet om teknologiværnets placering.

Meningen med grundlovens § 14 er at give den til enhver tid siddende statsminister fuld frihed til at sammensætte sin regering, som han finder det politisk ønskeligt, og det sker ved, at han kan fastsætte ministerantallet, antallet af ministerier og fordelingen af sager mellem disse og mellem ministrene. Denne frihed har været et væsentligt element i mange regeringsdannelser ikke mindst efter indførelsen af parlamentarismen. Den har været brugt på mange måder af skiftende statsministre til at markere, hvorledes den pågældende regering ønskede at prioritere sin politik. Jeg kan nævne som et eksempel den socialdemokratiske mindretalsregerings oprettelse af ministeriet for forureningsbekæmpelse, miljøministeriets forgænger, i 1971, oprettelsen engang for en kortere periode af det særlige familieministerium, og der er også eksempler på, at bestemte sagsområder i en vis periode hører til under én minister, men i en anden periode flyttes et andet sted hen. Der er mange eksempler.

Det betyder selvfølgelig ikke, at folketinget skulle være udelukket fra at stille forslag om ændringer i fordelingen, at komme med gode råd derom og udtrykke sin mening derom. Men det betyder, at regeringen efter forfatningen ikke er bundet af folketingets tilkendegivelser, uanset om det er i form af vedtagne lovforslag eller i form af beslutningsforslag. Og denne frihed for regeringen på disse områder er så fast forankret i vort politiske system, at det ikke hidtil er sket, at folketinget har vedtaget forslag om ressortændringer, som regeringen ikke kunne acceptere.

[Statsministeren]

Den konkrete sag, altså spørgsmålet om overførslen af jagtområdet fra landbrugsministeriet til miljøministeriet, har jeg på den givne foranledning selvfølgelig overvejet nærmere. Og min konklusion er blevet, at jeg ikke på nuværende tidspunkt kan anbefale en ændring af den eksisterende ressortfordeling på dette felt. Jeg har forstået, at hovedbegrundelsen for forslaget er, at man i forbindelse med en forstærket indsats over for miljøet ønsker også at inddrage de administrative forhold, dvs. ressortfordelingen. Jeg er ganske enig i, at vi skal forstærke vor indsats for en bevarelse og forbedring af miljøet, men jeg er ikke enig i, at det generelt skal ske ved at overføre flere og flere sagsområder til miljøministeriet. Tværtimod tror jeg, at det kan give problemer.

Forholdet er nemlig det, at der faktisk er en miljøsider ved stort set de fleste sagsområder: postvæsenet, DSB, sygehusvæsenet, og sådan kunne jeg opremse en lang liste på hundrede navne. Der er en miljøsider i vore moderne tider ved næsten ethvert sagsområde; der er det ved landbrug, ved industri, ved skovbrug, ved energi, ved trafik og ved byggeri. Og hvis man derfor udelukkende lagde vægt på de administrative forhold, hvor det antages, at sagsområder, der har tilknytning til hinanden, bør henhøre under samme ministerier, betyder det enten, at man skulle overflytte de miljømæssige problemer vedrørende de enkelte områder til disse fagministerier, eller at man skulle gøre miljøministeriet til et mammutministerium, som stort set omfattede alle disse områder.

Efter min opfattelse er ingen af disse to muligheder hverken ønskelig eller hensigtsmæssig.

Vor indsats for miljøet skal derfor ikke mindst ske ved et samarbejde mellem de forskellige ministerier og miljøministeriet, hvor altså alle, som er ansvarlige for hver sit sagsområde, tager hensyn til miljøinteressen, og det finder jo også sted mange steder, som f.eks. mellem jagten og naturfredningen. Endnu mere effektivt er det nok, hvis vi kan motivere de enkelte fagområder til af sig selv at være opmærksom på miljøproblemerne og behandle dem positivt.

Uden at jeg nu her skal rejse en hel miljødebat, er jeg tilbøjelig til at tro, at det nok er den bedste vej frem i vor fælles kamp for at bevare og forbedre vort miljø.

Henning Nielsen (S):

Socialdemokratiet er positivt indstillet over for en flytning af vildtadministrationen fra landbrugsministeriet til miljøministeriet.

I de år, der er gået, siden vi fik miljøministerium her i landet, har dette ministerium fået flere og flere berøringsflader med jægerne og deres organisationer, og der er ingen tvivl om, at disse berøringsflader i antal og omfang er langt flere end de berøringsflader, jægerne og deres organisationer har med landbrugsministeriet.

I dag ved vi jo, at miljøministeren på en række områder træffer beslutninger om forhold, der vedrører jagtens udøvelse. Og når det drejer sig om fremtiden, herunder diskussioner om begrænsninger i anvendelse af sprøjtegifte, når det drejer sig om muligheder for anvendelse af marginaljorderne til anden landbrugsdrift, er det også forhold, som har jægerne og deres organisationers store interesse. Jeg tror derfor, man godt kan sige, at det vil være en fordel for jægerne og deres organisationer, at miljøministeriet får det egentlige ansvar for jagten i stedet for, som det er i dag, at det er landbrugsministeren, der har ansvaret for de områder.

Der er jægere – det skal ingen hemmelighed være – der har sagt og også skrevet, at en overflytning af vildtforvaltningen fra landbrugsministeriet til miljøministeriet ville være at sætte ræven til at vogte gæs. Det er en meget uheldig opfattelse, for der er ingen tvivl om, at jægerne og deres organisationer hører til blandt de grønne organisationer, og socialdemokratiet er egentlig ked af, at vi i disse år ofte oplever hidsige debatter mellem jægerne på den ene side og naturfredningsforeningerne og ornitologforeningerne på den anden side. Vi mener, at disse foreninger har sammenfaldende interesser, og der er for os ingen tvivl om, at jægerne hører til i familien under miljøministeriet.

Vi er altså positive over for det radikale venstres beslutningsforslag, men jeg må så dryppe lidt malurt i bægere til det radikale venstre ved at sige, at man, når man færdes blandt jægere, ofte hører, at det radikale venstre har en negativ holdning over for jagtudøvelsen i Danmark. Det har socialdemokratiet ikke, men vi vil gerne bidrage til, at der skabes større forståelse mellem de grønne

[Henning Nielsen]

organisationer, og det mener vi at vi kan gøre ved den overflytning, der her er tale om.

Det er selvfølgelig rigtigt, som statsministeren også sagde, at det alene er statsministeren, der afgør fordelingen af ressortområderne mellem de enkelte ministerier. Det forhold ønsker socialdemokratiet naturligtvis ikke at gribe ind over for, men vi mener dog, at statsministeren bør overveje at tage initiativ til at realisere en sådan overflytning, hvis der er et flertal for dette beslutningsforslag.

Hvis der ikke bliver flertal for beslutningsforslaget, er det en tilkendegivelse over for jægerne, deres organisationer og andre involverede parter, at de ved, der vil blive taget initiativ til overflytning af vildtforvaltningen til miljøministeriet, når vi får et regerings-skifte.

Rønholt (KF):

Efter statsministerens redegørelse er det mit indtryk, at debatten herefter hovedsagelig vil dreje sig om det mere forvaltningsmæssige og ikke om beslutningsforslagets egentlige indhold.

Flere af de argumenter, der er fremført i bemærkningerne til beslutningsforslaget, er jeg helt uenig i, men det finder jeg på nuværende tidspunkt uinteressant. Det principielle i denne debat drejer sig i første omgang om, hvorvidt folketinget skal blande sig i regeringens grundlovssikrede og indarbejdede ret til selv at fordele ressortområderne.

Dette forslag er igen et forsøg på at blande den lovgivende og den udøvende magt sammen helt i strid med grundloven. Jeg skal herved blot meddele, at det konservative folkeparti tager statsministerens redegørelse til efterretning og ikke kan stemme for dette beslutningsforslag.

Ivar Hansen (V):

Jeg synes, at vi igennem årene har set en kedelig tendens udvikle sig i retning af flere og flere eksempler på, at folketinget forsøger at blande sig i spørgsmål af administrativ karakter, som klart er den til enhver tid siddende regerings ansvar. Det mener jeg er en uheldig udvikling. Jeg synes, vi oplever mange tilfælde her i folketinget, hvor man klart kan sige: her er en situation, hvor et folketingsudvalg forsøger at spille minister, og

den tendens synes jeg at vi alle må have en interesse i at holde i ave.

Det er der mange grunde til. For det første, fordi det er en udvikling i strid med vores forfatning, og for det andet, fordi det er en udvikling, der helt automatisk fører med sig betydelig risiko for ansvarsforflygtigelse eller i hvert fald usikkerhed med hensyn til, hvor ansvaret for bestemte dispositioner egentlig hører hjemme, om det i givet fald er ministeren, man kan klandre, eller om det er et folketingsudvalg, som har truffet administrative dispositioner.

Nu er der fremsat et forslag til folketingsbeslutning om, at jagtadministrationen skal skifte ministerium. Jeg opfatter det på den måde, at grunden til, at man fremsætter et forslag til folketingsbeslutning, er, at man ønsker forslaget vedtaget, og hvis et flertal vedtager en folketingsbeslutning, er reglen jo den, at en regering tager en sådan flertalsbeslutning til efterretning, retter sig efter den eller drager andre konsekvenser. Men her har vi jo statsministerens ord – og i øvrigt også grundlovens, som statsministeren henviste til – for, at ressortfordelingen er statsministerens og ikke folketingets ansvar, og så kan dette beslutningsforslag jo højst være en venlig henstilling, en opfordring, men hvis det er det, der er hensigten, synes jeg i og for sig, at det radikale venstres folketingsgruppe kunne have skrevet et brev til statsministeren. Vi har i øvrigt lige hørt statsministeren her fra talerstolen som den venlige mand, han er, give udtryk for, at han da var modtagelig for råd.

Jeg vil ikke gå ind i en realitetsbehandling af dette forslag af rent principielle grunde, og vi kan derfor heller ikke anbefale, at man i folketingsudvalget går ind i en realitetsbehandling af denne sag. Hvis forslaget kommer frem til endelig afstemning ved anden behandling, vil vi stemme imod.

Gade (SF):

Jeg har faktisk tænkt mig at diskutere indholdet af dette forslag, men jeg kan forstå, det er på mode i venstre og det konservative folkeparti at lade være med at diskutere indholdet og den grundlæggende tanke, der ligger bag forslaget, fordi man fokuserer på, at det er noget, vi alligevel slet ikke kan diskutere. Ja men lad os nu se, hvad vi kan. Jeg

[Gade]

håber da på, at der kan blive flertal for dette forslag, og det betyder, at vi skal diskutere netop det, som venstre og de konservative har lagt så megen vægt på i deres første indlæg her, på et lidt nyt grundlag.

Vi støtter forslaget fra SFs side og vil gerne rose de radikale for initiativet; men der er meget, der tyder på, at det havde været klogere, at vi havde taget det i ét hug, da vi ændrede jagtloven, hvor SF fremførte forslaget om, at vi skulle have området flyttet, for så havde vi fået den klare sammenhæng, som der faktisk er mellem indholdet i den nye jagtlov og dette forslag. For indholdet, som blev vedtaget også med venstres og de konservatives forbitrede modstand, var jo, at vi forlod det gamle høstprincip, som har været afgørende på jagtområdet, og gik over til et naturbevarelsessynspunkt som det overordnede i jagten. Det er naturligvis derfor, at jagten skal flyttes; beskyttelsen af dyrene, som ligger i jagtloven, skal selvfølgelig hænge sammen med beskyttelsen af de levesteder, som dyrene har, og som i dag administreres i miljøministeriet.

Derfor er det også forkert, når statsministeren siger, at jagt er andet end miljø. Nej, hr. statsminister, det er det faktisk ikke, og jeg vil bede statsministeren uddybe, på hvilke punkter jagt er andet, og på hvilke punkter den eksisterende jagtlov er andet.

Det andet argument fra statsministerens side går ud på, at vi jo ikke kan flytte det hele over i miljøministeriet. Nej, men jeg har heller ikke set noget forslag om, at alt, der har med miljø, f.eks. hele landbruget, skulle flyttes over i miljøministeriet, fordi det har noget med miljø at gøre; det er jo ikke det, vi diskuterer. Det forekommer mig at være meget usaglig bemærkning fra statsministeren, og da en del af argumentationen er bygget op på den, forekommer det mig lidt pinligt, at man bygger en stor argumentation op på et så dårligt grundlag.

Egentlig kunne statsministeren have taget et udgangspunkt et helt andet sted, nemlig i diskussionen om vildtforvaltningen. I administrationsdepartementets rapport fra 27. marts 1985 hæfter man sig faktisk ofte ved den manglende overordnede målsætning. F.eks. står der i den rapport:

»Vildtbiologisk stations virksomhed er karakteriseret af en manglende overordnet målsætning, som fastlægger, i hvilket omfang

og hvordan forskningen skal prioriteres i forhold til lovadministration og i den forbindelse betjening af råd og minister.«

Kan det siges klarere i et råd til statsministeren, at vildtforvaltningen skal flyttes? Jeg håber, at flertallet vil vedtage det, så kan vi komme tilbage til den mere formelle diskussion, som venstre og de konservative har brugt al deres taletid til, fordi de ikke vil interessere sig for realiteten i denne sag.

(Kort bemærkning).

Rønholt (KF):

Selv om jeg i mit første indlæg ikke ønskede at gå ind i en debat om selve indholdet i forslaget, føler jeg mig alligevel provokeret en lille smule, når hr. Gade antyder, at en overflytning af vildtforvaltningen vil være til gavn for miljøet og dyrelivet. Er der fortillælde, hvor man har lavet denne overførsel – og her tænker jeg selvfølgelig på skovstyrelsen – hvor man skal afveje mellem de økonomiske, de miljømæssige og de naturmæssige hensyn? Hvor er det, man har afvist de synspunkter, hvor det er blevet til gavn for vildtet? Er det ved at anlægge kondistier, cykelstier, ridestier, bænke, borde, og hvad ved jeg? Jeg har nærmest indtryk af, at der er sket det modsatte, nemlig at vildtbiotoperne bliver forringet i takt med, at offentligheden får øget adgang til arealer.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg tænkte det nok. Misforståelsen hos hr. Rønholt og vel også hos venstres ordfører og statsministeren går vel stadig på, at vi har en jagtlov, der gør jagt til erhverv, altså høstprincippet. Ja men det er jo ikke sandt. Vi har vedtaget en anden ganske vist under højlydt protest fra de to partier. Det er ikke høstprincippet, men naturbeskyttelsessynet, der er det gennemgående syn i vores eksisterende jagtlov, og det er derfor, beskyttelsen af dyrene hænger så nøje sammen med beskyttelsen af deres levesteder, og det er derfor, de to ting naturligvis skal administreres samlet, hvad enhver forstandig vildtbiolog og jagtkonsulent vil give mig ret i.

Anne Grete Holmsgård (VS):

[Anne Grete Holmsgård]

Lige da statsministeren begyndte sin rede- gørelse og de første fem minutter, troede jeg egentlig, at det handlede om, at statsministe- ren var ked af, han ikke selv var kommet på denne gode idé, og at han derfor nærmest ville fortælle folketingset, at det ikke kunne lade sig gøre, fordi han ikke var kommet på den. Men så fandt jeg ud af, at han slet ikke mente, det var nogen god idé, men det gik ikke rigtig op for mig, hvorfor det ikke var nogen god idé. Det argument, at bare tingene har lidt med miljø eller naturbevarelse at gøre, skal de ind under miljøministeriet, er i virkeligheden et temmelig dårligt argument, for der er jo ikke nogen, der har foreslået alt muligt andet; man har f.eks. ikke foreslået arbejdsministeriet lagt ind under miljømini- steriet, fordi også det har noget med miljø at gøre, og ej heller har man foreslået kirkemi- nisteriet lagt ind under miljøministeriet, selv om det vel også på et eller andet sted har noget med det at gøre. Det eneste, de radika- le i al beskedenhed har foreslået, er, at noget, der udelukkende har med miljø at gøre, flyt- tes ind under miljøministeriet, og det synes jeg egentlig er temmelig indlysende og tem- melig logisk.

Men så havde statsministeren et andet ar- gument, og det var, at miljøministeriet jo kunne gå hen og blive et mammutministeri- um. Det lyder selvfølgelig også voldsomt, tænkte jeg. Nu er det jo ikke så stort i forve- jen, så jeg skyndte mig at slå op i finanslo- ven for at se, hvor mange der egentlig var ansat i vildtforvaltningen, for det må vel væ- re den tunge del af det. I 1985 er der, så vidt jeg kan se, 79,9 heltidsansatte, og det lyder selvfølgelig voldsomt i forhold til de måske 800.000 offentligt ansatte, der er i dette land, så tanken om at få alle disse mennesker flyt- tet over må virkelig virke som en trussel. Jeg ved ikke, om det er det, ministeren mener med et mammutministerium, eller hvad det egentlig er.

Det kan selvfølgelig også være, at proble- met i virkeligheden er, at landbrugsministe- ren ville være forfærdelig ked at få beskåret sin magt. Det har han jo lagt vældig megen vægt på til andre tider, men det er jo heller ikke noget sagligt argument, og det tror jeg da heller ikke at statsministeren vil mene. Jeg tror sagtens, at landbrugsministeren kunne have gavn af at bruge lidt mere tid på resten af de områder, der så ville blive tilbage til

ham; det tror jeg afgjort ikke ville skade sa- gen.

Så jeg synes, at statsministeren skulle komme herop og argumentere lidt grundigere for, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at lægge jagtloven og vildtadministrationen ind under miljøministeriet. Ellers får vi bare en af de dumme gentagelser af det, vi kender fra Københavns borgerrepræsentation, hvor dette med hensigtsmæssighed altid bliver et eller andet politisk slagsmål. På det punkt troede jeg egentlig at statsministeren var lidt mere fiks på fingrene og også havde lidt me- re stil.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan i denne sag helt henholde sig til statsministerens principielle betragtninger omkring dette forslag. (*Munter- hed*).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg er jo i den situation, at jeg kan takke en række ordførere, nemlig ordførerne for socialdemokratiet, VS og SF – for nu ikke altid at tage dem i den gængse rækkefølge – men derimod ikke statsministeren. Det er jeg selvfølgelig ked af, men det må vi så se på, når vi arbejder videre med spørgsmålet.

Statsministeren kommer med en række grundlovsmæssige betragtninger og siger; at det er et regeringsanliggende, og statsministe- ren nævner, at vi har haft de diskussioner tidligere i forbindelse med flygtninge og tek- nologinævn, og det er også rigtigt. Jeg synes bare, at statsministeren sådan set mangler at svare på det, som vi også har skrevet i be- mærkningerne til forslaget, nemlig at vi er opmærksom på, at ressortfordelingen mellem ministerierne ifølge grundloven henhører un- der statsministeren, men at vi i øvrigt mener, at det er vigtigt, at vi også inddrager hele spørgsmålet om administrationen i miljøde- batten.

Når vi synes, det er ret vigtigt også i for- bindelse med en borgerlig regering, så er det faktisk, fordi den borgerlige regering har sagt, at det var temmelig vigtigt, at vi moder- niserede den offentlige sektor. Den borgerli- ge regering erkender altså også, at det faktisk er nødvendigt med nogle ændrede fordelin- ger i den offentlige sektor, hvis man skal løse det moderne samfunds opgaver, og her har

[Lone Dybkjær]

vi altså peget på en enkelt ting, som vi synes er naturligt. Det er den ene side af sagen.

Hvis man ikke vil ændre inden for den offentlige sektor – hvad jeg i øvrigt også har forstået at den borgerlige regering vil – kan jeg i øvrigt heller ikke se, hvordan man undgår problemet med, at man bare udvider den. Så må man jo skaffe sig sit flertal for at udvide den offentlige sektor, og det synes jeg er en dårlig løsning, men man kan ligesom ikke begge dele. Man kan ikke samtidig sige, at det vil vi overhovedet ikke diskutere, men vi vil heller ikke udvide den offentlige sektor, fordi så bliver det jo bare en stagnation eller en udvikling udelukkende på regeringens præmisser. Det kan jeg da godt forstå at en regering gerne vil have, men jeg kan naturligvis ikke synes, at det er helt rimeligt, at det kører på de betingelser.

Jeg kan godt se, at spørgsmålet om fordelingen af opgaverne er vigtigt, men jeg synes også, man er nødt til at sige, at det jo er folketinget, der fastlægger finansloven og diskuterer tingene, og i den forbindelse har vi også et ansvar for, hvordan tingene prioriteres, og også et ansvar for, om f.eks. miljøet skal prioriteres op. Her har vi så oven i købet givet et forslag til, hvordan man kunne prioritere miljøet op, uden at det i og for sig kostede flere penge, snarere tværtimod, og det skal jeg vende tilbage til.

Andre ordførere har været inde på, at alt jo kan indflyttes under miljøet. Nej, det mener jeg ikke det skal, det vil jeg godt lige sige til statsministeren. Jeg mener kun, at det er de områder, der klart har direkte miljømæssige interesser, og hvor hovedvægten er miljøet, der skal indflyttes under miljøet. Jeg kan godt forstå statsministerens nervøsitet ved tanken om et stort ministerium, og jeg synes da også, man kan diskutere, om der kan ressortfordeles på en anden måde inden for miljøministeriet. Det kan da godt være, at der måske er nogle opgaver, der passende kunne ligge et andet sted. Det vil jeg godt diskutere helt åbent, sådan at man måske kan få en mere ligelig fordeling ministerierne imellem, men jeg synes, at man skal tage hul på den diskussion.

Statsministeren sagde noget meget centralt, nemlig at det var vigtigt, at man netop i ministeriet samarbejdede om miljøinteresser, og her er statsministeren faktisk ved kernepunktet i denne sag. Det er jo ikke det, der sker.

Det kan vi godt sige ligeud. Der bliver jo ikke, sådan som situationen er, prioriteret miljømæssige interesser, når vi diskuterer landbrugsinteresser og jagtinteresser. Det er jo kerneproblemet. Hvis det havde været sådan, at vi havde en klar fornemmelse af, at der virkelig blev gjort en indsats på dette område, sådan at man prioriterede de miljømæssige sider, at man prioriterede naturbeskyttelsen, at man prioriterede en hensigtsmæssig udvikling af forskellige dyrearter osv., så er det da ikke sikkert, at vi ville have lavet dette forslag. Men problemet er jo netop, at det ikke sker, og det er derfor, det er nødvendigt at diskutere, hvordan vi så kan få tingene til at hænge bedre sammen. Problemet er ikke jægerne, og problemet er ikke den enkelte landmand, der skyder. Problemet er faktisk administrationen af området, sådan som det også er markeret i administrationsdepartementets rapport, som jeg skal vende tilbage til til allersidst.

Så vil jeg gerne sige til den socialdemokratiske ordfører, hr. Henning Nielsen, at det er jo fint nok, at han hører, at de radikale har en negativ holdning til jagten, men det har socialdemokratiet bestemt ikke. Det kan da godt være, han har hørt det. Jeg kan nu altså også have hørt et og andet om socialdemokratiet, som jeg ikke uden videre tager for gode varer, vil jeg gerne sige. Jeg har ikke nogen specielt negativ holdning til jagten. Jeg mener, at jagten er en naturlig del i naturbeskyttelsen, men jeg har bare den holdning, at det er det overordnede syn, man skal tilgodese. At man så ønsker at køre én lang kampagne op om, at vi er imod jagt, det får være. Vi er imod geværer mod mennesker, det er rigtigt – i højere grad end socialdemokratiet nok er – men vi er altså ikke imod en hensigtsmæssig jagt, for det tror vi faktisk er nødvendigt. Jeg har dog ikke deltaget i hverken jagter eller jagtmiddage; det være bare sagt sådan til orientering.

Til hr. Ivar Hansen, der end ikke vil diskutere disse ting overhovedet, vil jeg sige, at det synes jeg ikke er særlig hensigtsmæssigt. Så får vi jo overhovedet heller ikke nogen af de relevante synspunkter, som hr. Ivar Hansen måske har på dette område, og så får vi efter min opfattelse ikke nogen fornuftig diskussion om, hvordan vi integrerer jagten i hele naturbeskyttelsesområdet. Vi har her prøvet at komme frem med en række argu-

[Lone Dybkjær]

menter for, hvorfor vi ikke mener, at jagten naturligt hører hjemme her, og hvis vi skal overbevises om, at det er nogle forkerte synspunkter, synes jeg godt, man kunne gå en smule ind i substansen og sige: hvor er det, vi går forkert? Det ville hverken hr. Rønholt eller hr. Ivar Hansen, de ville blot kigge på hele spørgsmålet om ansvarsforflygtigelse. Faktisk synes jeg, at man er nødt til at sige, at spørgsmålet om ansvarsforflygtigelse er rimelig stort i øjeblikket; det er ét af problemerne, og det skal jeg også komme tilbage til til allersidst.

Til hr. Gade kan jeg kun sige, at jeg er fuldstændig enig i, at det netop er de overordnede naturbeskyttelsesargumenter, der er afgørende for dette forslag. Det er et forslag, der bare tilgodeser denne ene side, og jeg har såmænd ikke tænkt mig, at det skulle være en stor revolution eller regeringsstorm eller noget som helst, fordi man stiltfærdigt foreslog, at jagtadministrationen skulle overføres til miljøministeriet. Så voldsomt var jeg ikke klar over at tingene kunne opfattes, men jeg er selvfølgelig også, belært af andre forslag, blevet mere opmærksom på, at man åbenbart mener, at det er revolutionerende.

Men det, jeg synes har været udgangspunktet for en del af de ting, som både statsministeren og de borgerlige ordførere har sagt, er, at det lyder, som om alting var helt perfekt i forvejen, og det mener jeg rent faktisk ikke det er. Der er jo store, gedigne rapporter, der siger, at det er rent resourcepsild, og så må statsministeren undskylde et parti, som, om jeg så må sige, tager medansvar for finansloven og oven i købet enkeltposter i finansloven, at vi rejser spørgsmålet, om man måske ikke kunne gøre dette på en bedre måde, sådan at der ikke blev det resourcepsild, som administrationsdepartementet har påpeget at der er på dette felt. Det synes jeg næsten man som ansvarligt parti er nødt til at pege på, og det er en diskussion, som jeg synes man også set fra den vinkel er nødt til at tage op.

Statsministeren siger jo altid, at han gerne lytter til gode råd. Sådan har jeg i hvert fald oplevet det, og jeg synes, dette her er et godt råd til statsministeren om, at man kan få en mere hensigtsmæssig udnyttelse af nogle offentlige midler inden for et område, samtidig med at man kan tilgodese det miljø, som også statsministeren er interesseret i at tilgode-

se. Herved får man altså mulighed for en hensigtsmæssig overflytning, og det håber jeg også kan ende med at blive resultatet, når vi nu går i gang med vores udvalgsarbejde.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først sige, at det har været en interessant diskussion og analyse, og jeg synes da, det er helt rigtigt at vurdere realiteterne i sagen. Det er da klart, det er da det vigtigste. Og jeg har lyttet opmærksomt til argumenterne.

Nu er det jo sjældent sådan i en sag, at alle argumenter er på den ene side og ingen på den anden, og jeg forstår udmærket nogle af de motiver, som ligger bag de forskellige ordføreres betragtninger, men jeg når alligevel til det resultat, at det i al fald på nuværende tidspunkt er rigtigst at bevare jagtområdet under landbrugsministeriet. Og det har jeg mange gode grunde til.

Hvad er de historiske forudsætninger? Hos os i Danmark er forudsætningerne, at vi i 1931 fik en jagtlov, som var nok så enestående. Den blev kaldt verdens bedste jagtlov, den var meget præcis, og mange af de grundlæggende elementer i den lov er blevet bevaret i jagtlovgivningen af 1967 og 1982. Et af elementerne oprindeligt var jo indførelsen af jagtfonden, som kom til at spille en meget stor rolle for udviklingen, og den blev indtil 1982 administreret af landbrugsministeren i samråd med jagtrådet og derefter af landbrugsministeren alene. Denne jagtfond, som man igennem årene har administreret og derfor erhvervet sig et kolossalt kendskab til i landbrugsministeriets regie, blev så grundlaget for forskning inden for vildtarter og meget andet, opretholdelse og drift af reserver, ophjælpning af vildtbestanden, beskyttelse af sårbare biotoper i meget høj grad. Den aktivitet er udvidet på det sidste, og det tror jeg har haft en kolossal betydning for den danske natur og fauna. I dette stykke arbejde har der igennem årtierne været et meget nært samarbejde mellem landbrugsministeriet og de forskellige organisationer – naturligvis jægerne organisationer, som er inddraget, og det betyder fantastisk meget, at de er inddraget og deltager positivt – men i de senere år naturligvis også mere og mere de andre interesseorganisationer, som selvfølgelig også skal gøre deres synspunkter gældende. Men jeg

[Statsministeren]

kommer nu til min konklusion. Vi har oplevet i kraft af den danske jagtløvgivning og dens administration – der kan også være andre grunde – at vi i Danmark har en vildtrigdom, der simpelt hen ikke findes magen til i Europa. Der findes ikke magen til, og det hænger sammen med den meget omhyggelige administration og det samarbejde med jagtforeningerne og de andre naturbeskyttelsesforeninger, ornitologer osv., som er en meget fasttømret tradition. Og det tror jeg ikke man skal ændre på.

Det kan godt være, at der er nogle administrative ting, som kan forbedres. Jeg er opmærksom på, at administrationsdepartementet har påpeget, at der har været noget resourcespild, der har været en periode, hvor tingene her ikke fungerede så effektivt, som man kunne ønske, og der kan også være andre grunde til at intensivere samarbejdet. Jeg mener, at det systematisk er korrekt og bedst, at vi sonder mellem vildtreservater på den ene side og naturreservater på den anden. Der er forskellige formål for disse to reservatformer, men naturligvis skal man have et praktisk og ordentligt samarbejde også mellem personalegrupperne; men det er to forskellige ting.

Jeg mener, at jagten trods alt hører så naturligt sammen med landbruget, at vi er bedst tjent med, at jagten varetages under landbrugsministeriet, men naturligvis skal miljøministeriet deltage. Det finder jo også sted i vildtforvaltningsrådet. Her er miljøministeriet jo repræsenteret, og der er overhovedet ikke nogen problemer i det.

Jeg ved godt, at man kan sige som forslagsstillerne – og jeg forstår godt argumentet – at en stor del af jagten foregår på søterritoriet, og det er som bekendt ikke landbrug, men det er jo egentlig mere relevant at anføre, at størstedelen af jagten foregår på landjorden og dermed altså også på jordbrugsarealer. Det er også rigtigt, at en tredjedel af skovarealet administreres af miljøministeren. Det kan jo lyde vældig imponerende, når man hører, at en tredjedel af skovarealet administreres af miljøministeren. Men i den forbindelse må man ikke overse, at det samtidig betyder, at to tredjedele af skovene ikke henhører under miljøministeriet. De er private skove og henhører dermed under landbrugsministeren. Man kan også sige, at det er rigtigt, at en stor del af jagten foregår på

udyrkede arealer, men det er jo altså endnu mere rigtigt at fremhæve, at størstedelen af jagten foregår på de dyrkede landbrugsarealer.

Hvis vi taler om jagtlovens beskyttelsesregler, vil jeg endelig gøre opmærksom på, at det jo er jagtloven selv, som udtømmende fastsætter reglerne. Hvad der er jagtbare vildtarter i Danmark, er fastlagt i jagtloven. Det er ikke noget, landbrugsministeriet frit kan gå og muntre sig med at fastlægge.

Jeg mener som sagt, at disse ting fortsat varetages bedst i landbrugsministeriet. Hvis jeg mente det modsatte, ville jeg naturligvis anbefale en flytning, men det har jeg ikke hørt overbevisende grunde for, og derfor kan jeg ikke anbefale beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Af hensyn til statsministerens videre overvejelser over disse ting vil jeg sige, at jeg synes, det er væsentligt, som også andre ordførere har nævnt det, at statsministeren igen kigger på den redegørelse, der blev udarbejdet af administrationsdepartementet. Den blev klart fulgt op i finansudvalget, den er også blevet fulgt op af rigsrevisionen og har også givet anledning til en udtalelse fra statsrevisorerne.

Som fru Lone Dybkjær tidligere sagde det, er det nemlig ikke sådan, at vi taler om et område, som har fungeret mægtig godt og har været effektivt, men tværtimod et område, hvor der også på det rent administrative plan er klare argumenter for en flytning.

Og så glæder jeg mig selvfølgelig til at høre venstres og de konservatives ordførere, siden statsministeren nu var enig med flere af os i, at det ikke så meget var det formelle, der var afgørende, men at man selvfølgelig var interesseret i argumenter. Så jeg går da ud fra, at hr. Ivar Hansen også har nogle argumenter. Hr. Steffensen forstår jeg selvfølgelig godt ikke følte trang til at argumentere særligt her i salen i dag.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg synes, der er grund til optimisme. Meget tyder på, at statsministeren hører efter og tager argumenterne til sig, og det er ikke sik-

[Margrete Auken]

kert, at statsministeren er blevet totalt oplyst. Jeg skal føje oplysninger til de øvrige.

I kommissoriet for det udvalg, som vistnok hedder det skovpolitiske udvalg under landbrugsministeriet, kan statsministeren studere, hvor meget miljø der er med. Der er intet; det er rent erhverv, der er ikke en linje, der peger hen i retning af miljøet, og det taler selvfølgelig for, at vi skal kigge på de skove. Men det skal i hvert fald ikke gå ud over dyrene, at der er en så fuldstændig miljøgegyldighed i landbrugsministeriets skovforvaltning.

Men prøv at læse kommissoriet, så tror jeg statsministeren vil følge os. Jeg har tillid til, at det konservative folkeparti gerne vil være med blandt de grønne. Der er ingen grund til at mistro ministeren og statsministeren, og vi kan bare se frem til et godt udvalgsarbejde.

Gade (SF):

Jeg skal takke statsministeren for forsøgene på at komme med nogle argumenter for, at jagtadministrationen skulle ligge i landbrugsministeriet. Jeg synes ikke, de var overbevisende. Dette med historien og 1931-loven og vildtrigdommen var vistnok, man kan vel ikke sige ude på overdrevet, men i nærheden deraf. Og det minder betænkeligt om det svar, som man i finansudvalget fik fra landbrugsministeren, da han skulle argumentere for, at den skal ligge i landbrugsministeriet. Jeg vil citere fra svaret: »Det er da også mit indtryk, at placeringen i landbrugsministeriet rummer mange praktiske fordele for alle interesserede.« Jo tak, det kan man vel nok sige; det er dokumentationen, vi mangler.

Jeg skal slutte mit indlæg af med endnu en gang at spørge statsministeren om hans holdning til administrationsdepartementets klare meldinger, klare i hvert fald, mener jeg, for en statsminister – og jeg skal citere igen:

»Det kan således konstateres, at vildtbiologisk stations virksomhed er karakteriseret af en manglende overordnet målsætning, som fastlægger, i hvilket omfang og hvordan forskningen skal prioriteres i forhold til lov og administration og i den forbindelse betjening af råd og minister.«

Det er netop diskussionen om, hvorvidt forskningen skal gælde vildtet bredt eller den kun skal omfatte det vildt, som man jager.

Det er en af de klare præciseringer, hvor jeg mener der ikke er spor tvivl om, at forskningen naturligvis skal forstås som forskning i vildtet bredt, og det vil en flytning over til miljøministeriet, hvor man har det samlede natursyn, naturligvis føre til.

Jeg mener, at statsministeren ikke kommer uden om, at der på hans bord – nu kan han gå hjem og læse det igennem, inden vi drøfter det igen – ligger en tyk dokumentation for, at det, statsministeren har sagt her, ikke er en politik, som han bør føre igennem. Hvis han studerer den rapport nøje og læser, hvad der i virkeligheden ligger bag, vil han finde, at der er mange kritisable ting omkring vildtforvaltningen, men at hovedkritikpunktet er den manglende overordnede målsætning her. Og det er præcis den, som man ikke får, før man flytter jagtadministrationen fra landbrugsministeriet.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg synes, det var lidt ærgerligt, at statsministeren kaldte sine grunde til ikke at ville anbefale forslaget for gode, for det synes jeg egentlig ikke de er, og det tror jeg heller ikke statsministeren vil holde fast ved, når sagen kører videre og han får mulighed for at få flere oplysninger end dem, han har nu.

Den første grund, statsministeren kom med, gik på grundelementerne i den gamle jagtlov fra 1931, hvoraf en del er bevaret, og så nogle betragtninger omkring jagtforden. Men det synes jeg mest lød som en række argumenter imod et forslag, der gik på, at nogle ting skulle nedlægges. Men det er der jo ikke tale om. Der er jo ikke nogen, der har foreslået, at disse ting skulle nedlægges. Samtlige argumenter var bygget op om, at vi skulle bevare jagtforden og vi skulle holde fast ved, at jægerne blev inddraget og vi skulle bevare en vildtrigdom osv. Ja men vi vil da ikke sige til jægerne, at de overhovedet ikke skal have noget som helst med den vildtrigdom at gøre. De må bare acceptere, at de altså ikke er de eneste på banen. Jeg kunne have forstået det argument, hvis et eller andet parti havde foreslået, at vi simpelt hen nedlagde hele baduljen.

Det andet argument var, at jagt hører naturligt sammen med landbrug. Nej, det gør den egentlig ikke; den er kommet til at høre naturligt sammen med det, efterhånden som

[Anne Grete Holmsgård]

landet er blevet opdyrket. Men de dyr, der jages, hvad enten det er dem, der løber eller flyver hen over jorden, trives faktisk ikke på kornmarkerne. De trives alene i kraft af, at der er noget rundt om kornmarkerne, hvor de kan yngle, hvor de kan formere sig, hvor de kan gemme sig, og hvor de kan finde føde; det kan de nemlig ikke på kornmarkerne. Vi ved jo alle sammen, at der i de områder – mest i udlandet – hvor der er mil på mil af kornmarker, heller ikke er noget vildt, hverken det løbende eller det flyvende.

Det tredje argument, statsministeren havde, var, at jagt især foregår på landbrugsarealer. Det gør den nok på den måde, at man skal igennem nogle landbrugsarealer, men igen er situationen altså den, at hvis der ikke er noget vildt, er der ikke noget at jage, og så er der heller ingen jægere. Og hvis man ikke sørger for, at vildtet bliver plejet, kommer man ud i den situation, at jægerne simpelt hen må lægge op, og det synes jeg ville være ærgerligt.

Men som situationen er i dag, og som der administreres, bliver der faktisk mindre og mindre vildt, og det synes jeg egentlig også statsministeren må kunne være forstående over for, selv om det måtte give lidt øretæver internt, eller hvad det nu gør, men det vil ministeren jo nok ikke sige ja til at det gør. Derfor er det i virkeligheden ud fra alle argumenter, ikke bare nogle få, mest hensigtsmæssigt at flytte det over under miljøministeriet, hvor man er sikker på at der bliver en egentlig naturbevarelse og en sikring af, at der overhovedet er noget at jage fremover.

Lone Dybkjær (RV):

Statsministeren var inde på, at der var en lang tradition bag jagtloven og et nært samarbejde mellem jagt og landbrugsministerium osv. Det er jeg helt enig i. Hvis alt var perfekt, hvis administrationsdepartementet havde sagt, at alt var helt fint, og at der ikke var grund til at ændre noget, kunne man måske nok sætte spørgsmålstegn ved denne diskussion, men det er jo ikke det, der er udgangspunktet.

Statsministeren kom til at sige – jeg forstod det ikke helt – at vildtreservater og naturreservater bør være skilt ad. Det kan godt være, statsministeren mente i administrativ henseende; det kan i hvert fald ikke gælde i

det virkelige liv, for dér hænger de jo på en eller anden måde sammen. Det er netop det, vi har villet sige: tingene hænger sammen – uden natur ingen dyr, og man kan i og for sig også sige omvendt.

Så siger statsministeren, at jagten hører naturligt sammen med landbruget. Nu synes jeg ikke, man skal ridse hele forslaget op, og statsministeren imødegik da også nogle af argumenterne, så det kan vi jo se nærmere på i udvalget. Men det er altså ikke kun jagten, dette her handler om, selv om vi har sagt jagtadministrationen i forslagets hovedoverskrift; det er hele vildtforvaltningen, herunder jagten.

Som også fru Anne Grete Holmsgård var inde på, udvikler dyrene sig jo ikke bare på den opdyrkede jord; det er meget vigtigt, at vi netop har en rig flora, som dyrene kan udvikle sig i. Statsministeren siger, at vi har en vildtrigdom uden lige, men det synes jeg ikke er noget argument i sig selv, for det afgørende må være, om den vildtrigdom udvikler sig eller går tilbage. Hvad er tendensen i det? Det diskuterer vi jo også. På nogle områder udvikler den sig, men på ændre områder udvikler den sig ikke; der er faktisk dyr, der er truede, men det kan vi jo også se på i udvalget.

Det, man kan ønske sig nu under udvalgsarbejdet, er, at vi får diskuteret den overordnede målsætning på dette område og får en saglig drøftelse af, hvordan det står til, om der er hensigtsmæssig administration, ligesom vi skal drøfte administrationsdepartementets rapport osv. Jeg hører altså til dem, der mener, at dette forslag selvfølgelig bør gennemføres, og det har jeg argumenteret for. Men jeg vil også anbefale de ordførere, der bare har været imod forslaget af principielle grunde, at gå ind i en saglig drøftelse af det. På en lang række andre områder, hvor vi skal prøve på at nå til enighed, tager man en saglig drøftelse af den overordnede målsætning og finder ud af, om man er enig i den, og så prøver man at se, om man politisk kan nå til enighed om noget som helst. Det vil jeg håbe vi bliver i stand til under dette udvalgsarbejde.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg har ikke så mange bemærkninger at gøre. Fru Anne Grete Holmsgård udtalte –

[Statsministeren]

og det var ligesom hovedindholdet i hendes betragtninger – at hvis der ikke var noget vildt, ville der heller ikke være noget at jage. Denne jagttagelse er så overbevisende, at jeg ikke vil tøve med at erklære mig fuldstændig enig. Det har bare ikke noget som helst med sagen at gøre, for bestanden af vildt og i øvrigt også af andre og ikke-jagtbare dyr afhænger jo på ingen måde af, hvor disse forhold administreres. Det afhænger af jagtlovens indhold, det afhænger af de beslutninger, som tages i de forskellige forsamlinger, hvor detaljer i forbindelse med jagt og vildt, natur- og vildtreservater bliver truffet. Det er dér, man etablerer forudsætningerne for, hvorledes vildtet kan trives. Og det er da meget vigtigt, at det tilrettelægges med gode formål, men det mener jeg også er tilfældet.

Så skal jeg kun sige til hr. Gade, at jeg er ganske opmærksom på, at der har foreligget problemer i forbindelse med vildtbiologisk station, og jeg kender administrationsdepartementets betragtninger. Skulle man f.eks. mene, at der er behov for en klarere formålsformulering for vildtbiologisk stations fremtid, er det et detailproblem, som sagtens lader sig ordne. Det kan også være, det er nødvendigt og på sin plads, men uden at man foretager en så drastisk beslutning som at overflytte alt, hvad der har med jagten at gøre, fra landbrugsministeriet til miljøministeriet, hvilket jeg fortsat ikke er tilhænger af.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (22/11 85):

Udtræder: Leif Hermann (SF)

Ny stedf.: Thoft (SF)

Retsudvalget (25/11 85):

Udtræder: Gudrun Andreasen (V)

Ny stedf.: Thor Pedersen (V)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 27. november 1985, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.44